

Nr 57.

Ankom till Riksdagens kansli den 15 april 1910 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af till förra länsmansbostället Eker nr 8 i Örebro län hörande andel i ett soldattorp.

(1:a A.)

I en till Riksdagen aflåten, till jordbruksutskottet för förberedande behandling remitterad proposition, nr 113, af den 4 april 1910 har Kungl. Maj:t, under återopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen medgifva, att, sedan G. Olsson i Ekers by jämte öfrige enskilde delägare i ett stamroten nr 85 tillhörande soldattorp i Ekers socken af Örebro län å offentlig auktion den 4 februari 1908 försålt torpet i dess helhet till skomakaren Gustaf Vilhelm Pettersson i Ängstorp, berörda försäljning måtte, på vissa i statsrådsprotokollet angifna villkor, godkännas i hvad densamma afser kronan såsom ägare af förra länsmansbostället $\frac{1}{2}$ mantal Eker nr 8 tillhörande andel i berörda soldattorp.

Till förberörda statsrådsprotokoll har departementschefen i detta ärende anfört följande:

»I en till Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Örebro län ställd skrifvelse den 15 september 1909 har G. Olsson i Ekers by meddelat, att han jämte öfriga enskilda delägare i ett stamroten nr 85 tillhörande soldattorp i Ekers socken af nämnda län å offentlig auktion den 4 februari 1908 försålt torpet i dess helhet till skomakaren Gustaf Vilhelm

Bih. till Riksd. Prot. 1910. 8 Saml. 25 Häft. (Nr 57—61.)

Pettersson i Ängstorp mot en köpeskilling af 1,400 kronor med tillträdesrätt för köparen den 1 april 1908. Då kronan såsom ägare till förra länsmansbostället $\frac{1}{2}$ mantal nr 8 i Ekers by hade andel i nämnda torp, anhöll Olsson att Kungl. Maj:ts befallningshafvande måtte hos vederbörande myndighet göra framställning, att kronan för sin andel i soldattorpet godkände ifrågavarande försäljning, hvarjämte Olsson anhållit, att kronan måtte för sin andel i torpet tillsammans med öfriga delägare deltaga i vissa kostnader för försäljningen, hvilka beräknats uppgå till 15 kronor 50 öre i annonskostnader och 20 kronor för utredning af äganderätten.

Vid denna skrifvelse var fogad bestyrkt afskrift af det vid berörda auktion hållna protokoll, af hvilket framgick, bland annat, att såsom handpenning skulle vid klubbslaget erläggas 10 procent af köpesumman samt återstoden den 1 oktober 1908 med 6 procent ränta därå från tillträdesdagen. Enligt å protokollet tecknade kvitton har hela köpeskillingen, 1,400 kronor, jämte stadgad ränta sedermera blifvit af ofvannämnda Olsson uppburen.

Sedan Kungl. Maj:ts befallningshafvande öfver ansökningen hört såväl domänintendenten i länet som arrendatorn af ifrågavarande länsmansboställe E. A. Pettersson, har Kungl. Maj:ts befallningshafvande med eget yttrande öfverlämnat handlingarna i ärendet till domänstyrelsen, som med underdånig skrifvelse den 13 januari 1910 underställt frågan Kungl. Maj:ts pröfning.

Af den i ärendet förebragta utredningen framgår, bland annat, följande.

Ifrågavarande soldattorp, af hvilket $\frac{2}{9}$ belöpa å förra länsmansbostället $\frac{1}{2}$ mantal Eker nr 8, omfattar en areal af 1 tunnland 15,9 kappland jämte därtill hörande s. k. donationsjord 2,9 kappland eller sammanlagdt 1 tunnland 18,8 kappland.

Länsmansbostället är genom domänstyrelsens kontrakt den 3 februari 1905 för statsverkets räkning utarrenderadt på tjugu års tid från den 14 mars 1905 till E. A. Pettersson mot årligt arrende af 781 kronor. I 15:e punkten af kontraktet har föreskrifvits, att arrendatorn skall vara skyldig att, när helst sådant å kronans vägnar påfordras, utan ersättning af något slag afträda egendomens andel i soldattorpet med jord och hus.

Arrendatorn Pettersson har förklarat sig intet hafva att erinra mot försäljningen, men tillika framhållit, att, då han haft skyldighet afstå från torpandelen allenast under den förutsättning, att kronan sådant påfordrade, måste han anses berättigad uppbära ränta å den på bostället belöpande del af köpeskillingen under tiden från tillträdesdagen, den 1

april 1908, intill dess kronan framställde anspråk på, att arrendatorn afträdde andelen i torpet.

Domänintendenten i länet har ansett köpesumman, 1,400 kronor, skälig och kunna godkännas, men däremot funnit det af sökanden framställda anspråket om kronans deltagande i försäljningskostnaderna sakna fog. Beträffande arrendatorn Petterssons yrkande att utbekomma ränta å kronans andel i köpeskillingen har domänintendenten hemställt, att, då kronan icke lärer få uppbära sin andel i köpeskillingen — 311 kronor 11 öre — förr än godkännande af försäljningen skett, det villkor för godkännandet göres, att till arrendatorn erlägges ränta å 311 kronor 11 öre från den 1 april 1908, tills kronan erhåller likvid.

Kungl. Maj:ts befallningshafvande har hemställt, att ifrågavarande försäljning måtte varda för kronans vidkommande godkänd, då köpeskillingen syntes skälig och en utbrytning af kronans andel i torpet för dess införlifvande med länsmansbostället icke syntes vara att föredraga. I fråga om arrendatorns anspråk på ränta å köpeskillingsandelen har Kungl. Maj:ts befallningshafvande instämt med hvad domänintendenten därom föreslagit. Hvad slutligen anginge frågan om kronans deltagande i vissa kostnader för försäljningen, har Kungl. Maj:ts befallningshafvande ansett ansökningen härom icke böra bifallas, då försäljningen företagits utan kronans medgifvande. Enligt Kungl. Maj:ts befallningshafvandes mening borde alltså försäljningen godkännas endast under villkor, att till kronan utbetalades hela dess andel af köpeskillingen utan afdrag för några som helst kostnader.

För egen del har domänstyrelsen, som vid det förhållande, att i det om länsmansbostället utfärdade arrendekontrakt vore stadgad skyldighet för arrendatorn att utan ersättning afstå från kronans andel i soldattorpet, icke kunde tillstyrka bifall till arrendatorns anspråk på utfående af ränta å kronans andel i köpeskillingen för torpet och i likhet med Kungl. Maj:ts befallningshafvande hölle före, att kronan ej borde deltaga i kostnaderna för försäljningen, hemställt om bifall till ansökningen i öfrigt.

Äfven jag anser på de af myndigheterna anförda skäl, att framställningen bör bifallas, i hvad den afser godkännande af försäljningen af den på kronan belöpande andel i ifrågavarande soldattorp, samt att kronan ej bör vidkännas några kostnader för försäljningen i fråga. Då arrendatorn Pettersson lärer sakna fog för sitt anspråk på räntegodtgörelse å den af Olsson för kronans räkning uppburna andel i köpeskillingen, torde något förbehåll i sådant afseende icke böra uppställas såsom villkor för försäljningens godkännande.»

Utskottet, som icke har något att erinra mot förevarande framställning, hemställer,

att Riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

Stockholm den 15 april 1910.

På jordbruksutskottets vägnar:

THEODOR ODELBERG.
